

der i Tillægsloven af 6. Maj 1921 var aabnet Adgang til at give Tilskud, var det noget ekstraordinært, som nu bortfaldt, og som man indførte, fordi man gjorde gældende — ogsaa her i dette Ting kunde jeg nævne adskillige ærede Medlemmer, bl. a. det ærede Medlem Hr. Hauge, der gjorde dette —, at naar vi giver Tilskud til Boliger, bør vi ogsaa give Tilskud her, hvor der er et Erhverv ved Siden af. Jeg nævnte kun dette i Forbigaaende for at præcisere den Opfattelse, at dette med Tilskud er noget, som forhaabentlig finder Anvendelse sidste Gang i indeværende Finansaar, og at vi derfor nu igen gaar over til, at Staten giver Laan og derved støtter den Bestræbelse, som udfoldes af unge Mænd og Kvinder for at komme i Besiddelse af et saadant Erhverv, som et Husmandsbrug er. Der maa altsaa have været en Misforstaaelse her, og det er den, jeg ønsker at berigtige.

Overfor det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen vil jeg sige, at selv om han ikke holder af Betegnelsen Stavnsbaand — og jeg vil indrømme, at det er et Stavnsbaand af en anden Karakter end det, vi kendte for adskillige Aar tilbage —, saa er Forholdet dog det, at de Husmandsbrug, der er oprettet i en Tid, hvor det kostede 2—3 Gange saa meget som normalt at bygge Huset, byder Brugeren saadanne Vilkaar, at naar han siger til sin Hustru: jeg kunde ønske at flytte til en anden Egn og overtage et andet Hus, saa vil Forholdene dog forbyde ham dette, fordi der staar i Loven, at han skal betale, hvad han paa dette Punkt er skyldig, og det vil i de Tilfælde, hvor det gælder Brug, der er oprettet i de senere Aar, meget faa af dem kunne svare. Selv om det altsaa maaske ikke er helt rigtigt at betegne Forholdet som Stavnsbaand, og selv om der altsaa maaske hellere skulde bruges en anden Betegnelse, er Kendseringen i hvert Tilfælde den, at vedkommende er bundet til Stedet.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. Martin Hansen har Ordet for en kort Bemærkning.

Martin Hansen: Der er blevet fremført to Betragtninger, nemlig den, at Jordværdien kun var lig Halvdelen af Handelsværdien, og fra Ministerens Side, at den omtrent var passende. Den højtærede Minister var nærmest af den Anskuelse, at Handelsprisen kom til at ligge under Jordværdien. Det er muligt, at den højtærede Minister har Ret deri. Jeg tror, at Jordværdien er saa nogenlunde passende efter de Principper,

hvorefter den sættes. Men hvis Handelsprisen skulde komme til at ligge under Jordværdien, er Forholdet det, at Faren vil være saa meget større, hvis man anvender Loven af 22. Juni 1917, thi saa betyder det, at ved kommende faar denne Jord i en Lavkonjunktur og nu kan afhænde denne Jord og tjene paa Statens Jord, medens de, der faar Laanet efter Loven af 4. Oktober 1919 efter den Jordvurdering, der er sat, ogsaa er forpligtede til til enhver Tid at forrente den Jordværdi, der fremkommer, og Staten vil derigennem faa den Konjunkturstigning, som fremkommer. Det er det, jeg kalder det samfundsmæssige, thi vor Opgave er at skaffe Brug for Menneskene, men ikke at skabe Forhold, hvorved den enkelte kan tjene paa Samfundet. Derfor vil jeg anbefale den Ændring, som det ærede Medlem Hr. Brorsen har omtalt. Jeg vil ogsaa mene, at vedkommende sidder med en Ejers fulde Raadighed efter Loven af 4. Oktober 1919, selv om man nu fremhæver, at for saa vidt han afhænder Ejendommen til fremmede, skal han tilbagebetale det Rentetilskud, som Staten har givet. Man gennemførte i Fjor det samme Princip med den gamle Husmandslov, at for saa vidt Ejendommen afhændes efter 10 Aars Forløb, skal det Tilskud, som Staten har givet til Byggeriet, tilbagebetales. Hensigten var den samme, nemlig at hindre, at nogen ved denne Lov skulde tjene paa Statens Penge. Jeg vilde meget gerne, at man endes om, at den Jord, Samfundet en Gang har i offentligt Eje, bibeholdes, for at man stadig kan tage den Værdistigning, som derigennem maatte fremkomme, og ikke lader den enkelte tjene derpaa.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. Zahle har Ordet for en kort Bemærkning.

Zahle: Da jeg en Gang har udtalt, at jeg var enig med det ærede Medlem Hr. Brorsen, og da det ærede Medlem Hr. Martin Hansen udtalte, at han ogsaa var enig med det ærede Medlem, er det klart, at jeg ogsaa er enig med den sidste ærede foregaaende Taler.

Jeg skal derpaa vende mig til det ærede Medlem Hr. Anders Lebeck og sige, at det er virkelig en Misforstaaelse, det ærede Medlem gør sig skyldig i ved at foregøgle sig et Skræmbillede i Lighed med de Forhold, der tidligere har eksisteret i Sønderjylland. Ingen kan sidde mere uafhængig paa sin Ejendom end den, der har faaet en Jordlod i Henhold til Loven af 4. Oktober 1919. Han er fuldkommen uafhængig overfor den danske Stat. Naar han svarer sin Rente, har han ingen